

Eesti maapõue rikkused

Loodusvarad on looduslikud ressursid mida inimühiskond olemasoluks vajab ja tootmises kasutab. Neid jaotatakse *taastuvaiks* ehk *uunevaiks* (õhk, vesi, muld, mets, ulukid) ja *taastumatuiks* (maavarad). Loodusvarade üle peetakse riiklikku arvestust, nende kasutamist ohjatakse, kontrollitakse ja maksustatakse.

Maavaraks loetakse sellist maapõues leiduvat orgaanilist või mineraalainet, mida on võimalik tasuvalt kasutada. Maavara mõiste on muutunud koos teaduse ja tehnika arenguga. Tänapäeval ei loeta maavaraks näiteks soorauda, millest kuni 18. sajandi lõpuni rauda sulatati. Maavara kaevandatakse maapõuest ja maavarade leiukohta nimetatakse **maardlaks**. Kui maavarad on maapinna lähedal, on otstarbekam neid kaevandada **pealmaakaevandustes ehk karjäärides**. Pealmaakaevandamise eelisteks on odavam ja kiirem tootmise ettevalmistamine, võimalus kasutada suure jõudlusega masinaid ning töötingimused on ohutumad ja tervislikumad, kui maa all. Kui maardla asub aga sügaval teiste kivimikihtide all, tuleb rajada **allmaakaevandus**.

Maavarade varud tehakse kindlaks geoloogiliste otsingute ja uuringutega.

Haava pealmaakaevandus ehk karjäär

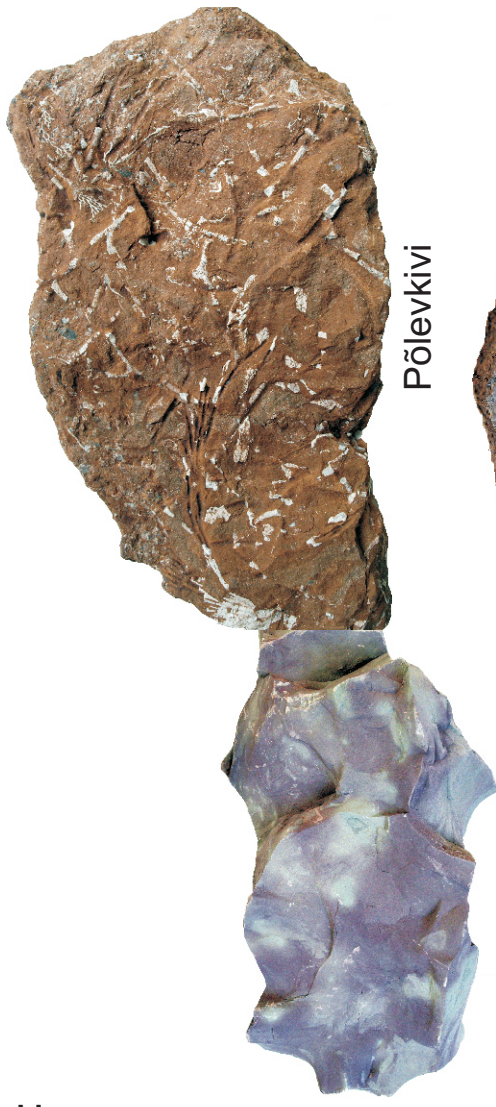

Kohtla allmaakaevandus

Maavarade klassifikatsioon (Reinsalu 1998)

1. Põlevad maavarad ehk energeetilised maavarad on:

- Põlevkivi (kukersiit) – kütus ja õlitoore
- Graptoliitargilliid – ei kasutata
- Turvas – kütte- ja väetisturvas

Põlevkivi

Savi

Lubjakivi

2. Looduslikud ehitusmaterjalid

- Lubjakivi – tsemendi-, ehitus- ja põletuslubjakivi
- Dolomiit – viimistlus, ehituskivi, klaasidolomiit
- Graaniit – viimistlus- ja ehituskivi
- Liiv – ehitus-, klaasi-, vormiliiv
- Kruus – ehituskruus
- Savi – tsemendi, rasksulav, keraamiline ja keramsiidisavi

3. Maagid

- Rauamaak – ei kasutata

4. Keemiatoore

- Fosforiid – ei kasutata
- Lubjakivi – tehnoloogiline (toore toiduaine-, klaasi-, paberi- jm tööstuses)

5. Muud maavarad

- Järvemuda – põlluväetis, söödalisand, ravimuda
- Meremuda – ravimuda
- Järvelubi – söödalisand
- Turvas – alusturvas

Fotod: Mare Isakar. Põlevkivi ja savi 2-kordse vähendusega.

Järvelubi